

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ
UNIVERZITA OSTRAVA
Hornicko-geologická fakulta
Institut geologického inženýrství

**Možnosti sportovních aktivit v přírodě v Ostravě a
blízkém okolí**

Options of Sports Activities in Nature in Ostrava and
its Outskirt

Bakalářská práce

Student:

Jiří Cibor

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Duraj Miloš, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Hornicko-geologická fakulta
Institut geologického inženýrství

Zadání bakalářské práce

Student: **Jiří Cibor**
Studijní program: B2110 Geologické inženýrství
Studijní obor: 2101R004 Geovědní a montánní turismus
Téma: Možnosti sportovních aktivit v přírodě v Ostravě a blízkém okolí
Options of Sports Activities in Nature in Ostrava and its Outskirts

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika přírodních poměrů Ostravska
3. Stručná historie sportovních aktivit na Ostravsku
4. Současné možnosti sportovních aktivit v přírodě
5. Návrh sportovní trasy v Ostravě
6. Závěr

Seznam doporučené odborné literatury:

Dle pokynů vedoucího bakalářské práce.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Miloš Duraj, Ph.D.**

Datum zadání: 31.10.2012

Datum odevzdání: 30.04.2013

doc. Ing. Radomír Grygar, CSc.
vedoucí institutu

prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc., dr.h.c.
děkan fakulty

Prohlášení

- Celou bakalářskou práci, včetně příloh, jsem vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

- Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo.

- Beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3).

- Souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezentačnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO.

- Bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona.

- Bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dně 30. 4. 2013

.....

Jiří Cibor

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu bakalářské práce Ing. Miloši Durajovi, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval.

Obsah

1. Úvod	1
2. Charakteristika přírodních poměrů Ostravska	2
2.1 Charakteristika krajiny	2
2.1.1 Geologická charakteristika	4
2.1.2 Geomorfologická charakteristika	5
2.1.3 Hydrologická charakteristika	5
2.2 Klimatická charakteristika	7
2.3 Flóra	8
2.4 Fauna	10
3. Stručná historie sportovních aktivit na Ostravsku	11
3.1 Kopaná	13
3.2 Lehká atletika	15
3.3 Cyklistika	18
3.4 Lyžování	19
3.5 Veslování	21
3.6 Turistika	22
4. Současné možnosti sportovních aktivit v přírodě	24
4.1 Možnosti sportovních a rekreačních aktivit v přírodě	25
4.1.1 Letní koupaliště Ostrava-Poruba	25
4.1.2 Sportovní areál Poruba	28
4.1.3 Cyklostezky Ostrava	29
4.1.4 Městský stadion	32
4.1.5 Komenského sady	33
4.1.6 Baník Ostrava	35
4.1.7 Tenis v Ostravě	35
4.2 Moje tipy	36
4.2.1 Halda Ema	36
4.3 Významné sportovní události	37
5. Návrh sportovní trasy v Ostravě (Porubský les)	39
5.1 Charakteristika porubského lesa	39
5.2 Možnosti sportovního a rekreačního využití	39
5.2.1 Sportovní akce pořádané na území Porubského lesa	40

5.3 Návrh na zkvalitnění sportovních nabídek do budoucna.....	42
6. Závěr.....	47
Seznam použité literatury	48
Seznam elektronických zdrojů	49
Seznam obrázků	51

Anotace

Cílem této bakalářské práce je připravit návrh na rozšíření sportovních možností pro část Ostravy, konkrétně Ostravy-Poruby. Obdobným způsobem lze vytvořit také další sportovní zóny v jiných částech Ostravy. V této práci jsem vycházel ze studia přírodních podmínek a také z pestré historie sportovních aktivit Ostravska. Práce je psaná v aktuální době, kdy jsou snahy města získat ocenění Evropského města sportu. Z tohoto důvodu jsem navázal spolupráci se zainteresovanými institucemi, které se na tomto projektu podílejí.

Klíčová slova: Sport, Ostrava, fotbal, tenis, historie sportu, současnost sportu, přírodní podmínky

Summary

The aim of this bachelor thesis is preparation of proposal for expansion sports options in part of Ostrava, Ostrava-Poruba. In a similar way is possible to create another sports zones in other parts of Ostrava. In this thesis I have come out from studies of natural conditions and from varied history of sports activities in Ostrava too. The thesis is written in actual time when the city is trying to reach the award of European City of Sport. For this reason I have got in touch with interested institutions, which are cooperating on this project.

Key words: Sport, Ostrava, football, tenis, history of sport, present of sport, natural conditiones

Seznam použitých zkratk

NPP – Národní přírodní park

NPR – Národní přírodní rezervace

PR – přírodní rezervace

PP – přírodní park

DTJ - Dělnická tělocvičná jednota

ROH – Revoluční odborové hnutí

ČSM – Československý svaz mládeže

SK – Sportovní klub

SŽF – Slezská župa fotbalová

BK – Boldklubben Frem

MTK – Magyar Testgyakorlók Köre

CDKA – Centralnyy Dom Krasnoy Armii

AC – Association Club

ČSK – Český sportovní klub

ČsAAU – Československá amatérská atletická unie

KČV – Klub českých velocipedistů

RČS – Republiky Československé

PJR – Pohorská jednota „Radhošť“

BV – Beskiden-Verein

KČT – Klub československých turistů

SMO – Statutární město Ostrava

TJ – Tělovýchovná jednota

SK – Sportovní klub

ČSTV – Český svaz tělesné výchovy

AŠSK – Asociace školních sportovních klubů

KČT – Klub českých turistů

ČSS – Český střelecký svaz

ČOS – Česká obec sokolská

VOKD – Výstavba Ostravsko-karvinských dolů

IAAF – Mezinárodní asociace atletických federací

ATP – Asociace profesionálních tenistů

ČEZ – České energetické závody

ME – Mistrovství Evropy

MS – Mistrovství světa

1. Úvod

Za sportem mohou občané vyrazit do řady městských sportovišť, ve kterých si mají možnost vybrat ze široké nabídky sportů, od atletiky až po vodní aktivity.

Význam sportu na vrcholové i rekreační úrovni má mnoho přínosů jako např.: upevňování zdraví a kvality života, aktivní občanství a sociální integrace, výchova a vzdělání, prožitek a seberealizace, reprezentace města, ekonomické přínosy.

Jak uvádí poslední bod (ekonomické přínosy), sport se stal rychle rostoucím hospodářským (ekonomickým) odvětvím. Naznačují to také dosavadní studie a analýzy, které potvrzují, že sport je s ekonomikou propojen mnoha přímými i nepřímými vazbami (zdraví, vzdělání, sportovní turistika, výstavba a provoz sportovišť atd.). Ty působí obousměrně tak, že obce, respektive stát, vytváří pro rozvoj sportu příznivé podmínky a sport napomáhá rozvoji regionální, resp. národní ekonomiky. Sport je významným společenským a ekonomickým jevem, především vrcholový sport působí jako nepřímá reklama města a odráží českou kulturu, historii i všeobecnou životní úroveň země.

Cílem této práce je zhodnotit, zda je Ostravský kraj vhodné místo pro vykonávání „venkovních“ sportů, zda má dostačující přírodní a klimatické podmínky, adekvátní prostory a dobré sociální podmínky pro vykonávání sportů. Dále se v této práci zaměřím na celkové shrnutí sportovní situace na Ostravsku již z předválečného a válečného období a také současnou stránkou sportovních možností, jak aktivních, tak i pasivních.

Posledním bodem této práce se budu zabývat analýzou Porubského lesa, jako místa pro vykonávání sportovních aktivit a rekreace, jak v letním, tak i v zimním období. Dále shrnutím všech sportovních a společenských akcí pořádaných na území tohoto lesa a jeho přínosem pro společnost, zejména mládež. Následně návrhem umístění nového sportoviště ve zchátralé části tohoto lesa.

2. Charakteristika přírodních poměrů Ostravska

2.1 Charakteristika krajiny

Při zmínce o Ostravsku, jakožto i o Moravskoslezském kraji si jistě každý z nás vybaví ostravsko-karvinskou průmyslovou aglomeraci, systém dolů a staré hutě, jenže jsou to také chráněné lesní oblasti Beskyd a Jeseníků a mnoho dalších přírodních krás, které se zachovaly i přes silnou zátěž krajiny spojenou s hornickou činností. Geologická stavba tohoto kraje je také velmi pestrá, a to zejména z důvodu, že se rozkládá na dvou geologických jednotkách neregionálního významu – Českého masivu a Západních Karpat-Moravskoslezský kraj.

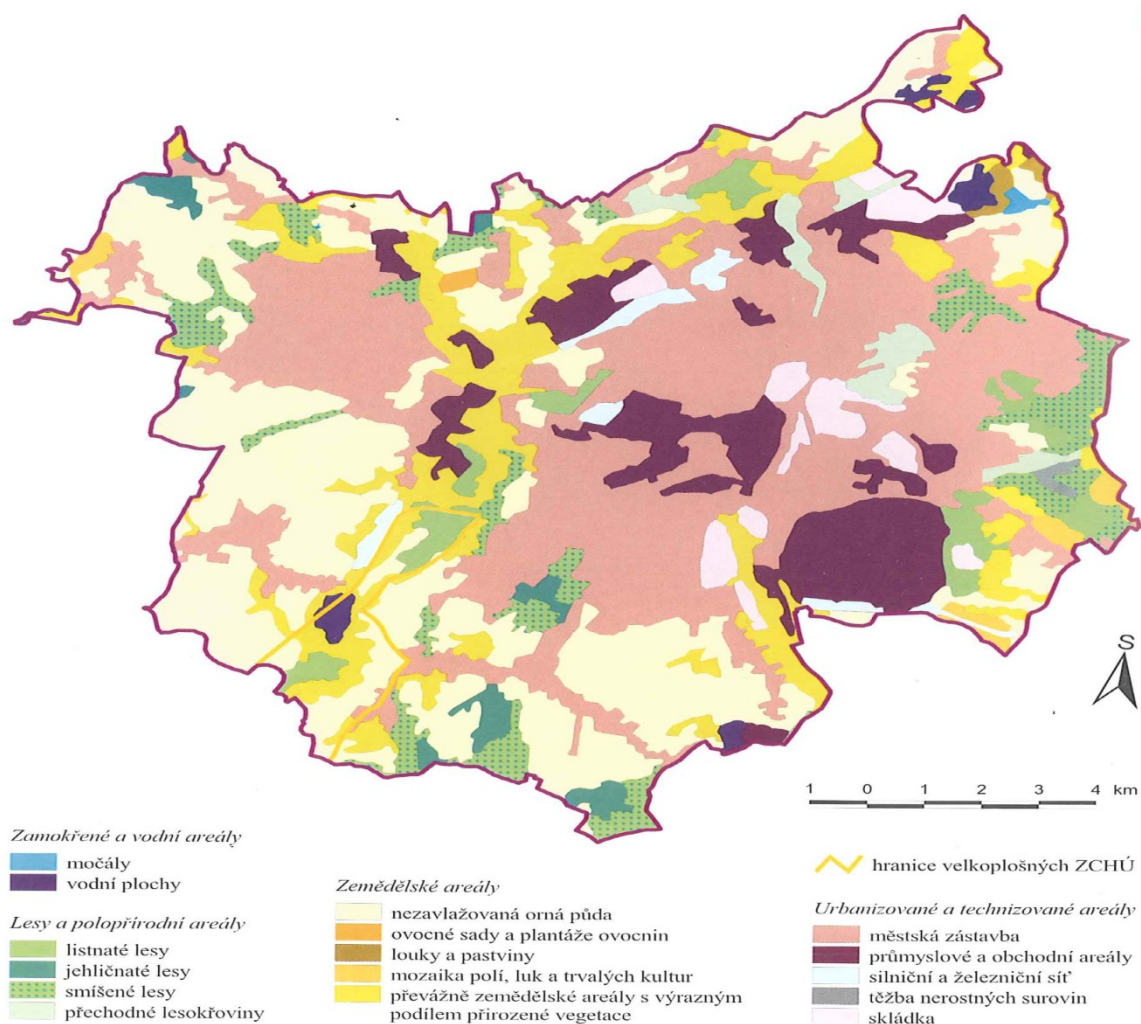
Hranici kraje na východě tvoří Západní Karpaty se dvěma soustavami, Vněkarpatskými nížinami a Vnějšími Západními Karpatami. K základním jednotkám Karpat na našem území patří Beskydy s Nejvyšším vrcholem Lysou horou (1323 m. n. m.).

Ostravsko je výjimečné svou akumulací čtvrtohorních sedimentů. Do tohoto území zasáhl dvakrát pevninský ledovec. Nachází se zde většina genetických typů kontinentálních uloženin. Na Ostravsku se nachází značně rozšířené antropogenní uloženiny, z nichž plošně nejrozsáhlejší jsou výsypky uhelných dolů.

Okres Ostrava se nachází ve východní části České republiky, v Moravskoslezském kraji. Na severu sousedí s okresem Opava, na východě s okresem Karviná, na západě s Novým Jičínem a na jihu s okresem Frýdek-Místek. Ostrava je okres s vysoce urbanizovanou krajinou a mnoha těžebními a průmyslovými objekty.

Na území Ostravy se z hlediska regionální geologie nachází dvě odlišné jednotky, fundament Českého masivu a sedimentární výplň karpatské předhlubně tvořené sedimenty z miocénu. Fundament Českého masivu je v okrese zastoupen svou severovýchodní částí, tzv. moravskoslezskou oblastí, která je tvořena transgresivním devonem a na něj navazujícím spodním karbonem, na němž spočívají sedimenty uhlonosného (svrchního) karbonu. Na povrch vystupují hlavně horniny spodního karbonu v SZ části okresu. Uhlonosný karbon tvoří jen malé ostrůvky obklopené miocénními a kvartérními sedimenty. Nejdelší úsek hornin svrchního karbonu je odkryt v NPP Landek v nárazovém

břehu Odry pod vrchem Landek (208 m. n. m.) s uhelnými slojemi. Karbonské horniny jsou intenzivně zvrásněny a rozlámány. (Weissmannová et al. 2004).

Obr. č. 1 - Krajinný pokryv Ostravy (Weissmanová et al. 2004).

2.1.1 Geologická charakteristika

Z hlediska regionální geologie se Ostrava nachází na styku dvou jednotek, na východě fundament českého masivu a na západě sedimentární výplň karpatské předhlubně (z miocénu). Tyto geologické jednotky jsou pokryty geologicky různorodými sedimenty kvartéru, které na východě Ostravy dosahují mocnosti až 100 m. Kvartér Ostravska se skládá vedle ledovcových uloženin také ze sedimentů fluvialních, organických, deluvialních a eolických, dále je pozoruhodný přítomností sedimentů glaciální série pleistocénního zalednění.

Převážná část okresu Ostrava se nachází v karpatské předhlubni, která začala vznikat již ve spodním miocénu v souvislosti s tektonickými pohyby starší (mladoštýrské) fáze alpského vrásnění. Nejvíce jsou zde rozšířeny pelitické sedimenty spodního badenu.

Na Ostravsku se však rozkládá také značná část ostravské glacigenní pánve, ve které se hromadily fluvioglaciální a glacialakustrinní sedimenty, největší mocnosti dosahují např. v Ostavě-Zábřehu. Terasy vodních toků tvoří písčité fluvialní štěrky. V širokých poříčních nivách Odry, Ostravice a Opavy dosahuje mocnost štěrkopísčitého souvrství až 6 metrů. Povodňové sedimenty svrchního souvrství niv mají mocnost 2 – 4 m.

Dalším významným prvkem na území našeho kraje je komplex svrchnopleistocenních sprašových hlín, jež místy dosahuje mocnosti až 10 m a vytváří rozsáhlé akumulární plošiny. Četné jsou také antropogenní sedimenty, průmyslové haldy hutních a chemických závodů, haldy hlušiny z uhelných dolů a další plošné navážky a skládky (Weissmannová et al. 2004).

2.1.2 Geomorfologická charakteristika

Z regionálně geomorfologického hlediska je převážná část Ostravska v celku ostravské pánve, která je součástí podsestavy Severní Vněkarpatské sníženiny. Její povrch má střední nadmořskou výšku 244 m. Osy Ostravské pánve tvoří široká Oderská a Ostravská niva. Mezi těmito nivami leží okrsek Novobělská rovina na glaciálních a fluviálních šterkopiscích pokrytých sprašovými horninami.

Na východě je okrsek tvořen Orlovskou plošinou. Tato pahorkatina zde vznikla na fluviálních a glaciálních sedimentech, které jsou pokryty sprašovými hlínami. Typickým rysem georeliéfu celé Ostravské pánve jsou mnohé antropogenní tvary různého původu.

Do západní části okrsku zasahuje výběžek Oderské brány, který je součástí celku Moravské brány v rámci Západních Vněkarpatských sníženin. Její osa je tvořena Oderskou nivou.

Do severní části okresu zasahuje výběžek provincie České vysočiny, tato část okresu má ráz členité pahorkatiny na zvrásněných a rozlámaných kulmských sedimentech fundamentu českého masivu. Na skalním fundamentu miocénních a pleistocénních (zejména glaciálních) a eolických sedimentů, na rozvodích a vrcholech jsou zbytky poloroviny (Weissmannová et al. 2004).

2.1.3 Hydrologická charakteristika

Městem Ostrava protékají čtyři řeky – Odra, Opava, Ostravice a Lučina. Opava je největší přítok horního toku Odry na území ČR a dále se vlévá do Odry u Třebovic. Lučina a přítok řeky Ostravice u Landeku ústí do Ostravice v centru města (Černá louka). Ostrava tedy leží na hydrografickém uzlu říční sítě horního toku Odry a patří k úmoří Baltského moře.

Z menších toků se dále na území Ostravy, v Ostravě-Svinově, vlévá do Odry ještě např. Porubka (pramení severovýchodně od obce Pustá Polom). Ostatní menší potoky slouží vesměs k odvádění odpadních vod (např. Černý Příkop, Stružka), jiné jako přivaděče užitkových vod do průmyslových závodů nebo jsou překryté a protékají pod městskou zástavbou.

Od 2. poloviny 20. století značně vzrůstají nároky na vodu pro průmysl a pro zásobování rostoucího počtu obyvatelstva nejen v Ostravě, ale i v celé ostravské průmyslové oblasti. Začínají se proto budovat údolní nádrže, propojením nádrží Morávka, Šance a Kružberk vzniká první vodárenská soustava v celé České republice – Ostravský oblastní vodovod. Vodohospodářská soustava také mění průtokový režim a jejich další hydrologické vlastnosti (ledové jevy, teploty vody, splaveninový režim, kvalitu vody).

Vodní toky v Ostravě a také v celé ostravské průmyslové oblasti jsou značně ovlivněny po stránce chemické, biologické i fyzikální (oteplené odpadní vody – tepelné znečištění) zejména odpadními vodami průmyslovými a komunálními. Podle kyslíkového režimu spadají převážně do IV. a V. třídy klasifikace jakosti povrchových vod – voda je tedy silně až velmi silně znečištěná (Weissmannová et al. 2004).

Přestože se kvalita vody na území Ostravy postupně zlepšuje, většina úseků vodních toků je stále řazena do IV. třídy jakosti. A to zejména díky hydrologickým poměrům a značnou hustotou osídlení a průmyslu. Ačkoli odpadní vody z průmyslu jsou čištěny, přetrvávají dosud relativně značné nedostatky v oblasti čištění odpadních vod od obyvatelstva. Přestože je cca 88% obyvatel napojeno na čistírny odpadních vod, zbývá ještě realizovat dobudování některých kanalizačních sběračů a napojení části okrajových městských obvodů a převažující zástavbu rodinných domů. Předpokladem je realizace plošného odkanalizování těchto obvodů.

Plně zajištěno je zásobování města pitnou vodou, kdy 97% obyvatel města je napojeno na veřejný vodovod. Zvýšená pozornost je věnována obnově a rekonstrukcím vodovodní sítě (Seyffert et al. 2006).

Na tomto území se nachází také rybníky (např. Dymač ve Svinově, Heřmanický rybník), zatopené štěrkovny (u Antošovic) a zvodnělé poklesové kotliny. (Weissmannová et al. 2004).

2.2 Klimatická charakteristika

Ostravsko je díky svému rozmanitému georeliéfu typické svou proměnlivostí počasí. Podnebí kraje má kontinentální ráz. Celá Ostravská pánev, jakožto i Moravská brána s okolními pahorkatinami leží v mírně teplé klimatické oblasti.

Díky průmyslu bylo vyprodukováno velké množství emisí, které negativně ovlivňovaly kvalitu životního prostředí i v odlehlých oblastech. Restrukturalizace výroby v regionu po roce 1992 znamenala v tomto směru výrazné zlepšení situace (Weissmannová et al. 2004).

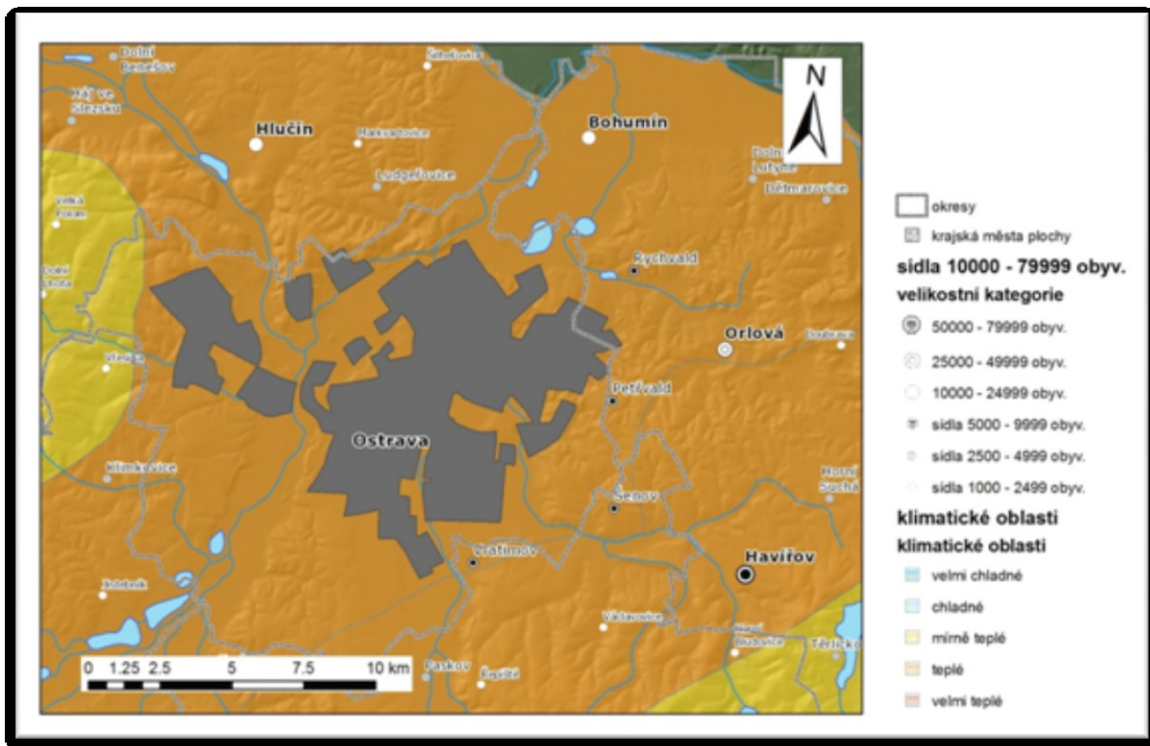
Klima Ostravska je určeno polohou ve Slezské pánvi, která je na západě ohraničená Jeseníky a na jihu Beskydami. Díky této poloze je na Ostravsku poněkud odlišné klima než v jeho sousedních oblastech. Proudění vzduchu je převážně dáno směry okolních pohoří. Krajina je k severu otevřená, což se projevuje v zimním období severními a severovýchodními větry. Třetinu dnů je téměř bezvětrí, což způsobuje poměrně vysoký spád v bezprostřední blízkosti zdrojů prašnosti, čili v nejhustěji zalidněných oblastech Ostravského regionu. Mlhy spolu s inverzí patří k výrazným faktorům, které výrazně zhoršují životní prostředí tohoto regionu (Sobotková 1995).

Pro lepší přehlednost jsem použil Quittovu mapu.

Quittova mapa

Podle této mapy, je okres Ostrava řazen do mírně teplé klimatické oblasti, která je charakterizována dlouhým, teplým a mírně suchým létem s krátkou mírně teplou a velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky (v průměru 50 – 60 dní/rok).

Obr. č. 2 - Ostravsko – klimatické oblasti dle Quitta (CENIA a ArcČR).

2.3 Flóra

Území Ostravy se řadí do 1. – 3. Lesního stupně vegetace. Převládajícím stupněm je 3. dubo-bukový. 1. a 2. vegetační stupeň není vyvinut ve své typické podobě, tzn. na půdách zásobených vodou jen z atmosférických srážek, a objevují se pouze na lužních stanovištích.

Lesnatost území je 10%. Na Ostravsku se zachovaly nejvýznamnější zbytky přirozených lužních porostů v regionu (NPR Polanská niva, PR Polanský les). Přirozené lesy 3. dubo-bukového stupně jsou chráněny v NPP Landek (Weissmannová et al. 2004).

V Ostravě se střemchová jasanina zachovala zvláště podél vývěřů v nižších částech šterkové terasy a místy tvoří pobřežní prostory podél větších i menších toků. Stromové

patro tvoří jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), nebo olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) s dalšími příměsemi, lípou malolistou (*Tilia cordata*) a střemchou obecnou (*Padus avium*). Keřové patro je velice pestré a místy značně husté, nejhojnější se střemchou, bezem černým (*Sambucus nigra*), srstkou angreštem (*Ribes uva-crispa*) a lískou obecnou (*Corylus avellana*). Velice dobře je zastoupeno i bylinné patro, které tvoří válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), krabilice zápašná (*Chaerophyllum aromaticum*), čísteč lesní (*Stachys sylvatica*).

Mokřadní olšiny (*Alnion glutinosae*), z nichž je od Ostravy doložen výskyt asociací *Carici acutiformis-Alnetum* a *Carici elongatae-Alnetum*, zaujímají místa celoročně podmáčená. Najdeme zde např. lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*), ostřici prodlouženou (*Carex elongata*), ostřici ostrou (*C. acutiformis*) a smldník bahenní (*Peucedanum balustre*). Střemchová jasanina v komplexu s mokřadními olšinami je předmětem ochrany v CHKO Poodří a PR Přemyšov.

V široké nivě Odry až po hranici s Polskem je potencionálně mapována jilmová doubrava (*Quercus-Ulmetum*), zachovaly se převážně lesní komplexy na jih od ostravské aglomerace, kde se mozaikovitě prolíná se střemchovými jaseninami a mokřadními olšinami. Příkladem jsou lesní celky CHKO Poodří a PR Rezavka.

Na luhy a dubohabřiny navazuje podmáčená dubová bučina (*Carici bizoidis-Quercetum*). Udržely se jen zbytky porostů, které byly převážně převedeny na monokultury jehličnanů, které velice trpí díky emisím. Třípatrové porosty tvoří buk lesní (*Fagus sylvatica*), dub letní a habr obecný (*Carpinus betulus*), provází je bříza bělokorá (*Betula pendula*).

Na západní části okresu, který má mírně zvlněné tvary, roste na malých plochách jedlová doubrava (*Abieti-Quercetum*), jejíž stromové patro je tvořeno dubem zimním (*Quercus petraea*), na relativně vlhčích místech dubem letním (*Quercus robur*), jeřábem ptačím (*Sorbus aucuparia*). Tyto zmlazené dřeviny jsou nejdůležitější složkou patra keřového, v němž se poměrně hojně vyskytuje krušina olšová (*Frangula alnus*). V bylinném patře rostou svízel okrouhlolistý (*Galium rotundifolium*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*) a borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*) (Weissmannová et al. 2004).

2.4 Fauna

Ostravský bioregion je tvořen mírně zvlněnou pahorkatinou s oblými hřbety a chladnomilnou faunou nižších poloh (kulturních stepí, vod a močálů).

Lesy jsou obývány běžnou lesní faunou, v rozsáhlejších porostech sporadicky hnízdí krkavec velký (*Corvus corax*) a včelojed lesní (*Pernis apivorus*).

Zamokřené travnaté plochy a zvodnělé polní biotopy bývají osídlovány obojživelníky, např. kuňkou obecnou (*Bombina bombina*) a ropuchou zelenou (*Bufo viridis*).

V prostředí ostravských hald, v současné době již porostlých vegetací, zde lze kromě řady běžných pěvců zařadit bělořita šedého (*Oenanthe oenanthe*) a koroptve polní (*Perdix perdix*). Běžnými obyvateli urbánního biotopu jsou ježci (*Erinaceus concolor*, *E. europaeus*), z letounů netopýr pestrý (*Vespertilio murinus*) se SV Evropy.

Kdysi velice znečištěná řeka Ostravice se v současné době stala nejrybnatější řekou okresu. Ze 17 druhů ryb je nejčinnější chráněná střevele potoční (*Phoxinus phoxinus*).

Břehy Ostravice jsou z hlediska fauny hmyzu nejčinnější na jižním okraji okresu v oblasti Hrabové. Odkud byl popsán nový druh kovaříka skřehotavého *Adriatus juditae*, dosud známý jen z Ostravska. Dále je zde hojně zastoupen skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*) a kuňka obecná (*Bombina bombina*). Hnízdí zde také mnoho druhů vodního ptactva, jako např. hohol severní (*Bucephala clangula*), rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*).

Faunisticky velice cenné území leží v nivě dolního toku Odry. Komplex rybníčních soustav, zatopených štěrkoven a přilehlých mokřadních biotopů obývá čolek velký (*Triturus cristatus*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*) a ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*).

Ornitologicky nejbohatšími lokalitami jsou rybníky Heřmanický a Lesník s rozsáhlými porosty rákosin, které obývá např. bukáček malý (*Ixobrychus minutus*), který je kriticky ohroženým druhem. Je zde rovněž jediné prokázané hnízdiště několika párů husy velké (*Anser anser*) na Severní Moravě (Weissmannová et al. 2004).

3. Stručná historie sportovních aktivit na Ostravsku

Velký rozvoj sportu nastal zejména po 2. světové válce, zejména tedy rozvoj tělovýchovného a sportovního hnutí díky materiální pomoci ze strany dolů, průmyslových podniků a velkému přílivu mládeže. Mezi nejoblíbenější sporty se po 2. světové válce v Ostravě řadily zejména kopaná, hokej, lehká atletika a házená, postupem času však přibýly také mnohé další, jako je cyklistika, tenis, golf, lyžování a mnoho vodních sportů, které do té doby v Ostravě chyběly (Kolář 2010).

Byly to právě sportovní kluby, které provozovaly jednotlivé disciplíny. Největší péči tělesné výchově věnovaly kluby **Sokol**, **Orel** a **Dělnická tělocvičná jednota (DTJ)**. Sokolské jednoty se na Ostravsku začaly zavádět již od roku 1902 a k roku 1907 sdružovaly již 26 celků s 597 členy. V tomto období stál v čele Sokola JUDr. K. Fajfrlík. Poněkud odlišnou formu rozvoje tělesných schopností nabízely junácké a skautské oddíly. Byla také pořádána veřejná cvičení a sportovní utkání v rámci sportovních aktivit.

Tělovýchovné a sportovní hnutí se dostalo na základě opatření z let 1949 a 1952 pod státní dozor. 27. 2. 1948 došlo k vyhlášení seskupení všech tělovýchovných a sportovních organizací do Čs. Obce sokolské (Bakala et al. 1993).

Vznikly také další masové organizace jako např.: Československý svaz žen, Československý svaz mládeže (viz obr. č. 4), Československý svaz hasičstva, Československý svaz invalidů, Revoluční odborové hnutí (ROH). A organizace jako Junák a další musely svou činnost ukončit. Většina dětí přestoupila ze zrušeného Junáka do Pionýrské organizace ČSM (Kolář 2010).

„Po prvních úspěších Emila Zátopka se mnoho mužů stalo jeho fandou.“ (viz obr. č. 3)

Obr. č. 3 - Emil Zátopek překonal na Vítkovickém stadionu 11. 6. 1949 světový rekord v běhu na 10 km (Bakala et al. 1993).

Sportovně založené rodiny se věnovaly přes léto hlavně turistice a v zimě zejména lyžování. *„Lyže byly často po domácky vyrobené, neměly bezpečnostní vázání a vážily na dospělého člověka asi třicet kilo, takže lyžování bylo poměrně fyzicky náročné... Běžky nepatřily v 50. letech k běžné sportovní výbavě. V zimě se chodilo bruslit na rybník. Když neměly děčka brusle, klouzaly jenom v botách.“*

Společenskou zálibu si většina rodin našla v procházkách do lesa, či v koupání. Po válce se ještě naskytovala možnost koupání se v řekách. Postupem času však řeky přestaly být vhodným místem ke koupání, díky silnému znečištění důsledkem průmyslu. Proto se velmi navštěvovanými místy později stala místní koupaliště (Kolář 2010).

Obr. č. 4 - Trénink žáků na hřišti v Hrušově, 50. léta 20. století (Kolář 2010).

Sportovní odvětví:

3.1 Kopaná

Poprvé se do českých zemí dostala po roce 1885 a stala se zároveň jedním z nejstarších a nejpopulárnějších sportů u nás. Došlo k tomu poté, co se v Anglii definitivně oddělil fotbal hraný rukama (rugby) od tzv. fotbalu asociačního, česky známý jako „kopaná“. Nutno přiznat, že ačkoli nestarší české kluby – Sparta a Slávia – vznikly již na počátku 10. let 19. století, u nás, na Ostravsku se kopaná prosazovala pomaleji.

Za průkopníka mezi kluby ostravského fotbalu se považuje sportovní klub Moravská Ostrava, který začínal pod názvem Ostravský Team hrát kopanou na Senném trhu (Náměstí Republiky) a byl založen roku 1905. Přibližně ve stejném období se fotbal začíná hrát také ve Slezské Ostravě. Ještě před začátkem 1. světové války, kdy se většina klubů dostala do značných existenčních problémů a mnoho z nich zaniklo, nebo omezilo svou činnost, působila na Ostravsku jen hrstka klubů, jako byly: SK Slezská Slávia Polská Ostrava, Slavoj Michálkovice, německý Sportverein v Hrušově a Concordia.

Až v období první republiky se značně rozšířilo fotbalové hnutí a začaly současně vznikat nové kluby: SK Moravská Ostrava (Slovan), DSK Unie (klub horníků jámy Šalamoun), Ostravská Slávia (původní název – Mariánskohorská 8), SK Odra Přívoz, Olympia Zábřeh, SK Michálkovice a jiné. Až založením Slezské župy fotbalové (SŽF), v únoru 1920, začal ve fotbale jakýsi organizační řád a ostravské kluby byly začleněny do Československého fotbalového svazu. Začaly se konat kurzy a přednášky k výkladu

pravidel hry a byli vyškoleni první svazoví rozhodčí. Postupem času začalo jezdit do Ostravy mnoho významných zahraničních klubů, např.: Rapid Vídeň, BK Kodaň, MTK Budapešť. Zejména mezi válkami se začalo investovat mnoho finančních prostředků na výstavbu nových hřišť a jejich oplocení. V polovině 30. let sdružovala SŽF celých 60 klubů s 3500 hráči do třech tříd soutěže. SŽF si také udržovalo dobré vztahy s německou svazovou organizací Deutscher Fussballgau. Právě dnešní Baník, tehdejší SK Slezská Ostrava, se stal v Ostravě nejslavnějším klubem vůbec. Byl založen roku 1922 jako amatérský klub, ve kterém hráli převážně horníci, patřili zde hráči jako: Petr Křížák, František Mruzek, Józsa Dvořák a mnoho dalších (viz obr. č. 5). Trénovali na sokolských cvičišťích a zápasy se hrály převážně na vypůjčených hřištích až do roku 1925, kdy si klub vlastními silami vybudoval hřiště na Kamenci (Barcuch et al. 2006).

Obr. č. 5 - Klub SK Slovan Moravská Ostrava v roce 1926 (Barcuch et al. 2006).

K významným mezníkům tohoto klubu patří datum 1934, kdy postoupili do divize a nechali si vystavět nové hřiště na Staré střelnici a o tři roky později postoupili do první ligy. Mezi nejlepší český týmy se zařadili hlavně díky dvojnásobné porážce pražské Sparty hned ve své premiérové ligové sezóně. V následujících letech byl tento tým doprovázen od kolísání svých výkonů až po sestup do nižší soutěže. Slavná éra dnešního Baníku začala opět až roku 1943, byla doprovázena jmény hráčů, jako bylo Vladimír Bouzek, Jiří Křížák, Adolf Pleva, Oldřich Foldyna a Tomáš Pospíchal. Do celosvětového povědomí se klub dostává až roku 1947 výhrou nad armádní jedenáctkou CDKA Moskva, díky čemuž se stává zvaným na řadu přátelských utkání ve Francii, Belgii a Švýcarsku.

Politické tlaky na sjednocení a centralizaci tělovýchovného hnutí po únoru 1948 zasáhly pochopitelně i fotbal. *Slezská* se jako závodní sokolská jednota dostala pod patronát Jámy Trojice. Hráči, trenéři i funkcionáři se měli vzdát „buržoazního“ profesionalismu a přijmout řádné zaměstnání v báňském, či hutním průmyslu. Při reorganizaci v roce 1952 dostal klub nový název **Baník**.

Za zmínku také stojí tým Vítkovic, co by druhý nejlepší tým na Ostravsku, který se začal formovat roku 1919, kdy se začaly pořádat tréninky u řeky Ostravice dnešními nadšenci Vítkovického Sokola. Rok 1921 je spojen s oficiálním založením klubu SK Slavoj Vítkovice, kdy i přes velké finanční problémy si klub pronajal pozemky pro hřiště, a když následně roku 1937 Vítkovické hutě vzaly klub pod svou správu, zahájily tak výstavbu nového atletického a fotbalového stadionu (dnešní Městský stadion). Roku 1939 klub získal titul mistra SŽF a postupuje do divize. O deset let později se dostává do první ligy (Barcuch et al. 2006).

3.2 Lehká atletika

Centrem lehké atletiky v Ostravě se staly Mariánské Hory v jednotě Sokol, později se odbor osamostatnil jako Atletický klub Sokol Mariánské Hory a AC Mariánské Hory. Zde se také uskutečnil první vytrvalostní závod na 4000 m, který se konal 21. 4. 1919, účast byla velice malá, celkem běželi jen čtyři běžci, mezi nimiž byli také nejvýznamnější osobnosti tohoto odvětví – Antonín Záviš a Miloš Zapletal. Dále roku 1920 byl pořádán štafetový závod *Napříč Ostravou*. Téhož roku byl vytvořen Ostravský lehkooatletický okrsek, který sdružoval všechny lehkooatletické kluby a odbory z Ostravska a Slezska.

Nutno přiznat, že i přes nesnadné začátky se toto odvětví sportu poměrně rychle vyvíjelo a Mariánské Hory spolu s Moravskou Ostravou se staly centrem lehké atletiky na Moravě. Právě lehkootletické kluby a spolky, sdružené v České atletické amatérské unii (1897) měly na tomto největší zásluhu. První lehkootletický klub na Ostravsku byl založen Antonínem Závišem v Mariánských Horách pod názvem – Atletický klub Mariánské Hory. Další kluby, které vznikly ve 20. letech 20. století, byly Atletický klub Ostrava, Ostravská Slávia, SK Slovan Moravská Ostrava a další. V následujících letech přebraly kluby Moravská Ostrava a Sportovně společenský klub Vítkovice vedoucí roli a staly se hlavními propagátory lehké atletiky v Ostravě (Barcuch et al. 2006).

Roku 1922 byla zřízena první běžecká dráha bez škvárového povrchu, klubem SK Moravská Ostrava, pod Hulváckým kopcem a od roku 1923 se SK Moravská Ostrava stala centrem lehké atletiky, byla zřízena 300 m dlouhá běžecká dráha, šatny, sprchy (v místech dnešního Domu kultury). V následujícím roce tento klub uspořádal Slezský maratón na trati Opava – Ostrava, dlouhé 31 km (Bakala et al. 1993).

Od roku 1919 začaly sportovní kluby a kluby Sokola pořádat každoroční atletické přebory a běžecké závody ulicemi Ostravy, jako například vytrvalostní závod „Napříč Mariánskými Horami“, štafetový závod 6x400 m „Napříč Ostravou“ a silniční závod „Napříč Vítkovicemi“. Za vrchol ostravské atletiky 20. let 20. století je považován „Slezský maratón“, který se běžel na trati Opava-Ostrava. Ve 30. letech 20. století nastal útlum lehké atletiky a později roku 1933 došlo k zániku klubu SK Moravská Ostrava a většina atletů přešla do Vítkovic.

Sportovně společenský klub Vítkovice se stává významným klubem na československé scéně, jeho atleti také reprezentovali naši republiku na mezinárodních závodech (běžec ing. Oldřich Dostál, oštěpař Robert Ries), kteří také dosahovali skvělých výsledků v národních soutěžích jako – Přebory země Moravskoslezské, Mistrovství republiky a další.

Významným rokem se stal rok 1933, kdy došlo k uzavření dohody mezi Československou atletickou amatérskou unií a Sokolem, takže bylo možné, aby atleti z řad Sokola mohli závodit na národních závodech, bez členství v některém z atletických klubů, což do této doby možné nebylo. Také SSK Vítkovice se dostaly do finančních problémů

v důsledku hospodářské krize, toto období krize (1934-1936) však překonal a roku 1937 přešel pod patronát Vítkovických železáren.

Vítkovické železářny projevíly velký zájem o sportovní rozvoj v našem kraji a nechaly vystavět atletický a fotbalový stadion (1937-1939), avšak atleti nynějšího přejmenovaného klubu SK Vítkovice mohli stadion používat až po roce 1945, protože do té doby v průběhu války sloužil jen německým sportovcům. Naši atleti se museli tedy přesunout na staré hřiště u Zengrovy ulice.

ČSK Vítkovice však byli činnými i v období 2. světové války, kdy pořádaly mnohé lehkootletické závody – utkání žen Čechy-Morava v roce 1943, silniční závod „Napříč Vítkovicemi“, na kterém se zúčastnil také nejvýznamnější československý atlet – Emil Zátopek, který se roku 1943 umístil jako druhý a roku 1944 zvítězil (viz obr. č. 6).

Obr. č. 6 - Silniční závod „Napříč Vítkovicemi“, druhý zprava s číslem 9 Emil Zátopek (1943) (Barcuch et al. 2006).

Roku 1948 došlo ke sjednocení československé tělovýchovy v Československé obci sokolské a činnost Československé amatérské atletické unie byla ukončena. Sportovní kluby ostravské oblasti ČsAAU se staly součástí Sokolské župy Moravskoslezské (Barcuch et al. 2006).

3.3 Cyklistika

Na celé severní Moravě se Ostrava stala největším střediskem organizované cyklistiky a svým počtem cyklistických spolků před 1. světovou válkou nejpopulárnějším sportem. Největší příčinou tohoto byla skutečnost, že lidé se dopravovali denně na bicyklech do práce. V důsledku toho, že bicykl nebyl nijak levná záležitost v této době, byl celý tento sport pojmán velice prestižně.

Prvním cyklistickým klubem, který vznikl roku 1887, se stal německý Radfahrer Club v Moravské Ostravě (viz obr. č. 7), dále z českých spolků KČV (Klub českých velocipedistů) – Blesk v Moravské Ostravě (1895), KČV Vítkovice (1897), KVČ Lhotka (1899), Klub českých cyklistů Ostrava (1899) a mnoho dalších.

KČV Blesk zorganizoval první oficiální a veřejný závod v Ostravě, trasa měřila 65 km a vedla z Přívozu do Ratiboře. Větší obdiv u svých fanoušků však sklídl závod z Vítkovic, přes Hrabůvku, Zábřeh, Výškovice a zpět do Vítkovic, pořádaný KČV Vítkovice roku 1927. Toto spustilo celou éru závodů, které si získaly vysokou pozornost po celé republice: „Ostravský okruh“ (1928), „Napříč krajinou“ (1930), Ostrava – Těšín - Ostrava (1931), závody do vrchu Pustevny - Radhošť, veřejný závod Ostrava – Bílá - Ostrava a jiné.

Obr. č. 7 - Dráha cyklistického klubu v Moravské Ostravě (počátek 20. stol.)

Mimořádně zdařilým závodem se stal 27. září 1936 závod pořádaný na hřišti SK Slezská Ostrava na Staré střelnici (poblíž slezskoostravského hradu), kdy se závodilo 40 nebo 80 okruhů (okruh=320 m). Závodu se zúčastnili také mezinárodní jezdci, a proto přilákal opravdu vysoký počet návštěvníků (4500 diváků). Hlavní cenou byla stříbrná přilba, věnována Jaroslavem Broukem (vrchním pořadatelem) a měla hodnotu 1000 korun.

I po 2. světové válce pokračoval rozvoj cyklistiky, avšak v rámci tzv. sjednocené tělovýchovy, se cyklisté stávají členy sokolských jednot, závodních a vojenských oddílů a období spolků končí (Barcuch et al. 2006).

3.4 Lyžování

Největší rozvoj lyžování nastává od 2. poloviny 19. stol., kdy v 80. letech byly dovezeny první lyže z norské Kristianii a následně roku 1887 byl založen první český lyžařský klub – Český Ski Klub Praha. Následně roku 1903 vzniká také celonárodní organizace – Svaz lyžařů v Království českém.

Ostrava se mohla pyšnit velice dobrými podmínkami pro rozvoj tohoto sportu, zejména díky blízkým hornatým Beskydám a také dobrým dopravním podmínkám. První zprávy o lyžařských aktivitách na Ostravsku se datují roku 1893, avšak vznik prvních lyžařských týmů a klubů jakožto i celého organizovaného závodění na lyžích trval ještě více než deset let. „Bílé umění“ jak se původně přezdívalo jízdě na lyžích, se provozovalo jako součást zimní turistiky, kdy turistické chaty a označené stezky byly nedílnou součástí lyžování. Za průkopníky v Ostravě se považují právě členové turistických spolků – **Adolf Podroužek** (báňský úředník) a **Konrád Ohnhäuser** (učitel). Sokolský spolek měl také nemalé zásluhy na rozvoji tohoto sportu. První veřejné lyžařské závody se uskutečnily roku 1906 v Beskydech. První organizovaný český lyžařský oddíl na Ostravsku byl založen roku 1908 Aloisem Weckerem (báňský úředník) ve Slezské Ostravě. Postupem času začaly vycházet první tištěné příručky a do krkonošského lyžařského centra se vydávají první adepti instruktorských kurzů. Byl to právě A. Podroužek, který r. 1909 vydal první tištěnou příručku – **Jízda na lyžích**. První lyžařská střediska v Beskydech byla: Lysá hora, Gruň, Bílý Kříž, Ondřejník, Pustevny (viz obr. č. 8), (Barcuch et al. 2006).

Obr. č. 8 - Lyžaři na Pustevnách (1912) (Barcuch et al. 2006).

Zejména v meziválečném období popularita sportu vysoce rostla, v té době začaly také v Ostravě vznikat první sportovní kluby specializované na lyžování – Lyžařský klub Ostrava (1927), který pod vedením instruktora Miloše Zapletala dosáhl vysoké popularity. Dalšími významnými kluby byly Lyžařský klub B+B (podle obchodního domu Brouk & Babka – tzv. Broukaři) a také Deutscher Schneelauf-verein. Díky vysokému rozvoji lyžařských klubů byla zřízena krajská organizace - Svaz lyžařů RČS (1923), Beskydská župa se začala nejvíce prosazovat na přelomu 20. a 30. let. Jejím hlavním úkolem bylo každoroční organizování lyžařských závodů, jako např.: Mistrovství RČS., pořádané roku 1928 na Pustevnách. Tento český Svaz lyžařů RČS sdružoval 47 spolků s 1600 lyžaři. Hlavním úkolem veřejných soutěží bylo soupeření českých lyžařů s německými kolegy, kteří měli svůj vlastní svaz – Hauptverband der Wintersportvereine – Unterverband Beskinkreis.

K meziválečnému rozvoji značně přispěla také výstavba mnoha nových lyžařských center. Například roku 1926 sánkařská dráha a skokanský můstek na Radhošti, další sjezdovky a skokanské můstky byly zřízeny v Ostravici, Bílé atd. První sjezdové dráhy s vlekem byly otevřeny v letech 1939-1940 na Pustevnách (Barcuch et al. 2006).

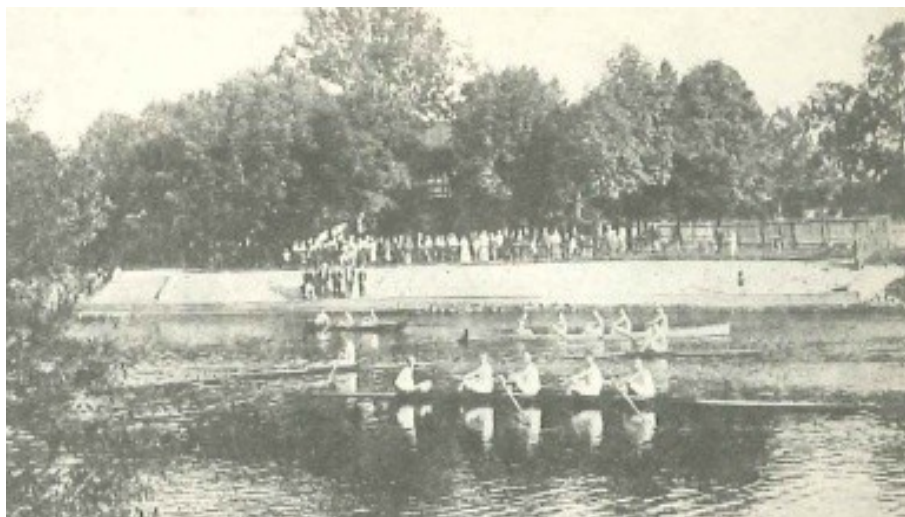
3.5 Veslování

Již v minulosti řeky jako Ostravice, Odra, Lučina a Opava nesloužily obyvatelům Ostravy jen k procházkám po jejich březích, ale také ke sportování. Postupem času se na řekách začínají objevovat první plavidla, jako například „zábavní lodě“ mezi nimiž měla vynikat plachetnice Praha, která byla bohužel zničena rozsáhlou povodní roku 1880.

Většina veslařských klubů se začala formovat v 2. polovině 19. stol. a jejich hlavní náplní bylo *„pěstování veslařství, plování, provozování vodních sportů, šíření jejich znalostí... Tohoto účelu bylo dosahováno opatřováním lodí, výcvikem členů a dorostu, pořádáním závodů, pořádáním odborných přednášek...“*.

Předpokladem pro přijetí do jednoho z veslařských klubů byl věk 18 let a dále umění plavat. K jednomu z nejčastějších důvodů k vyloučení člena bylo např.: *„notorické opilství“* (Barcuch et al. 2006).

Atraktivní vlna veslování zasáhla počátkem 80. let 19. století také Moravskou Ostravu, kde byl roku 1881 založen první veslařský klub – Mährisch-Ostrauer Ruder-Club. Lze říci, že přihláška do klubu byla jakási známka „světovosti“ mužů v rozvíjejícím se městě. Členy klubů tvořili lékaři, advokáti, průmyslníci, obchodníci, živnostníci, představitelé radnice atd. Také v Přívoze byly po povodních (1880) znovuvzkříšeny vodní sporty, kdy v květnu 1893 byl založen v restauraci U Dlouhých Veslařský klub Perun. Ten se mohl zúčastnit svých prvních velkých závodů až roku 1913, kdy dosáhl vítězství v Uherském Hradišti, a také v Praze. Jak je ukázáno na obr. č. 9 první lodí pro oddíl se stala „dvojka s kormidelníkem“ pojmenovaná Odra. Bohužel započetí války znemožnilo další rozvoj tohoto sportovního odvětví (Bakala et al. 1993).

Obr. č. 9 - Zahájení veslařské sezóny na Odře (1920) (Barcuch et al. 2006).

Bruslařský a veslařský klub Lučina zahájil svou činnost roku 1912 ve Slezské Ostravě. Veslování na řece Lučina bylo poněkud problematičtější, a proto se klub koncentroval na tzv. Podešvově jezírku. Po dlouhých 12 let stál v čele klubu Adolf Podroužek, jehož jméno je spjato s počátky české turistiky.

Většina klubů postupem času upustila od svého původního označení a začala se specializovat také na jiné sportovní odvětví. Například Bruslařský a Veslařský spolek Lučina se po 10 letech své existence, roku 1922 přejmenoval na - Sportovní klub Lučina.

V následujících letech většina klubů ukončila svou činnost a jediný, který pokračoval a pokračuje dále je - Veslařský klub Perun (Barcuch et al. 2006).

3.6 Turistika

Od konce 19. století měly na vývoji turistiky na Ostravsku zásluhu především tři nejvýznamnější organizace: Pohorská jednota „Radhošť“, Beskiden-Verein (BV), Klub československých turistů (KČT). Tyto tři spolky také odvedly největší díl práce, od finančně nákladné výstavby chat a útulen, budování turistických cest a jejich značení, až po propagační a charitativní činnosti. Ačkoli byl na našem území založen jako první klub PJR (1884) ve Frenštátě pod Radhoštěm, v samotné Ostravě si prvenství připisoval spolek BV. Hlavní aktivisté jako Johann Hadaszczok a Karel Richter měli největší zásluhu na založení místních sekcí v Moravské Ostravě a Vítkovicích hned v prvním roce německé organizované turistiky (1893). O tři roky později byla založena ostravská pobočka PJR pod vedením Matyáše Halíka. O pár let později vznikl v moravské Ostravě také první odbor

KČT, s ústředím v Praze již od roku 1888. Cíl všech těchto spolků by jednotný, poznání přírody a kulturních krás Beskyd a také hlavně jejich zpřístupňování pro širší okruh lidí. Díky čemuž skupina českých turistů prudce přerostla skupinu turistů německých.

Do roku 1918 byl nejsilnějším spolkem německý BV, který zakládal pobočky po celé SV Moravě, v rakouském Slezsku a v pruském Slezsku (území tehdejšího Německa). Většinu své činnosti soustředili zejména do oblasti těšínských Beskyd - záštitu nad spolkem převzali arcivévodové Albert a Friedrich, členové Habsburské dynastie. V této době byl spolek PJR jediným a největším konkurentem pro německý turismus. Tento spolek měl velice silnou regionální vazbu k moravským Beskydám a také rožnovskému Valašsku. Přestože spolek PJR byl nejstarším národním turistickým spolkem, kterému se dostávalo velké společenské prestiže, nikdy se svým významem nevyrovnal konkurenčnímu KČT. Ten ačkoli měl ve svých začátcích veliké potíže s nízkým počtem členů, nízkým finančním rozpočtem se dokázal udržet i v těch nejhorších dobách, a to zejména usilovnou snahou jednatele spolku – Adolfem Podroužkem. Největší zvrat nastal roku 1918, kdy vznikla samostatná republika a činnost BV značně ochabla. Celonárodní spolek KČT se stal se svou rozsáhlou sítí poboček velikou oporou nově zavedeného režimu. Současně také nastal veliký rozvoj činnosti tohoto spolku, kdy se počet členů zvýšil až na dvacetinásobek a vznikly nové odbory v Přívoze, Vítkovicích, Slezské Ostravě, Michálkovicích, Kunčičkách atd. Takový rozvoj celé organizace si žádal vícestupňové řízení – středisko Podbeskydské župy KČT bylo umístěno do Moravské Ostravy, která se stala vstupní branou beskydské turistiky.

Do roku 1945 na Ostravsku působilo ještě pár dalších turistických spolků, jako: Svaz československých dělnických turistů, či Touring Club, jejichž činnost se soustředila jen na organizování výletů a neměla dlouhé trvání. Jedním z nejvýznamnějších spolků této doby byl Mährisch-schlesischer Sudetengebirgsverein s pobočkami v moravské Ostravě a Vítkovicích. Své aktivity provozoval na území Jeseníků.

Roku 1945, po skončení války proběhla velká změna, turistickým organizacím nebylo povoleno obnovit svou činnost a o čtyři roky později všechny turistické kluby zanikly formálním začleněním do Československé obce sokolské, které se násilně zmocnila vládnoucí komunistická strana (Barcuch et al. 2006).

4. Současné možnosti sportovních aktivit v přírodě

Sport je ve statutárním městě Ostrava (dále jen **SMO**) reprezentován širokou nabídkou možností sportovního vyžití po pasivní a aktivní stránce. Podobně jako jiná krajská města, tak i Ostrava podporuje oddílový sport, který zastupuje město i v nejvyšších soutěžích.

Obce ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů;
- zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení a poskytují je pro sportovní činnost občanů;
- kontrolují účelné využívání svých sportovních zařízení;
- zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu.

Sportovní politika obcí se odvíjí od jejich potřeb a vychází z jejich kulturně historických tradic. Obce se spolupodílejí nejen na financování sportu, ale zároveň koordinují činnost sportovních subjektů ve prospěch obce, resp. svých občanů a kontrolují efektivnost vynaložených veřejných zdrojů.

Ideální podmínky pro sport se snaží poskytovat i SMO. SMO si uvědomuje nezastupitelnost úlohy sportu, jež sehrává v životě vlastních občanů. Město pravidelně pořádá mezinárodní sportovní akce, finančně podporuje oddílový sport a v neposlední řadě poskytuje kvalitní zázemí pro zúčastněné sportovce (Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012).

Sport v Ostravě:

Ostrava, jako krajské město má velikou výhodu v koncentraci sportovního dění a získávání talentovaných jedinců také ze svého okolí. V současné době v tomto městě funguje 174 TJ a SK ČSTV se 32 538 členy, 65 klubů AŠSK s 3 498 členy, KČT má v Ostravě svých 19 oddílů s 1 426 členy, ČSS 6 oddílů, ČOS 24 tělovýchovných jednot s 3 970 členy. Vysoké procento pozornosti sportovních fanoušků si udržují také fotbalisté Baníku Ostrava, silně podpořenou ziskem mistrovského titulu v roce 2004. Mezi

významné sportovní odvětví patří dlouhodobě také lední hokej (s extraligovými Vítkovicemi a ligovou Sarezou). Dále atletika s mezinárodním mítinkem **Zlatá tretra**, vyrostli zde mistři světa, světoví rekordmani a také olympijští medailisté, jako např. Helena Fibingerová, Táňa Kocembová, Gejza Valent a další. Z oblasti tenisu jistě stojí za zmínku Ivan Lendl, chovanec z NH Ostrava, který trénoval v Komenských sadech (viz obr. č. 20). Titulem mistrů republiky se mohou pyšnit také jachtaři Ondřej a Pavel Bobkovi. SMO prokázalo také výborné pořadatelské schopnosti. Zlatá tretra je jeden z nej kvalitnějších světových atletických závodů s účastí světových šampionů a rekordmanů, světový věhlas má také mezinárodní Velká cena boxu, hokejbalisté pořádali Mistrovství Evropy do 16 a 18 let, krasobruslaři Mistrovství světa juniorů, tenisté Mistrovství Evropy do 14 let, a řadu dalších mezinárodních turnajů, či mistrovství republiky různých věkových kategorií, jako Mistrovství Evropy ve volejbale mužů, Mistrovství světa v kulturistice (Žurman 2008).

4.1 Možnosti sportovních a rekreačních aktivit v přírodě

4.1.1 Letní koupaliště Ostrava-Poruba

Popis areálu

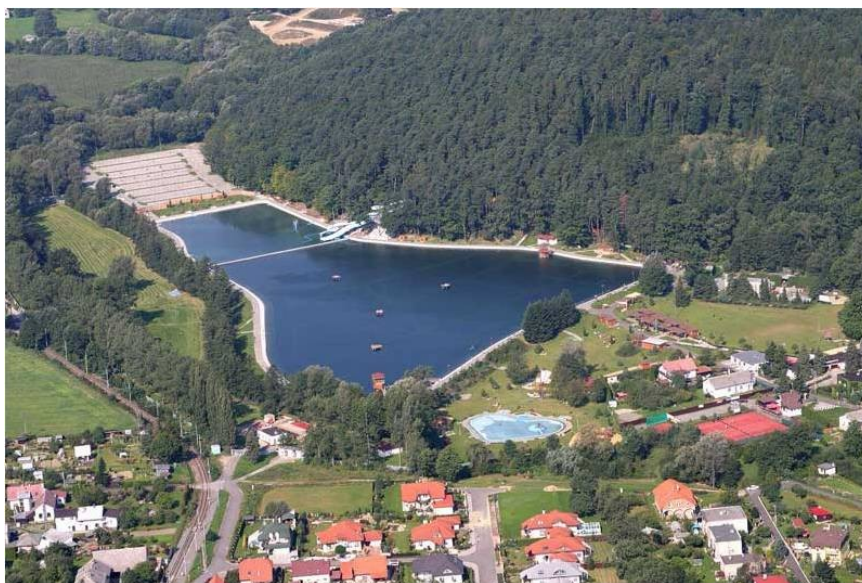
Areál byl postupně v 60. letech vystavěn v údolní nivě říčky Porubky, která po regulaci protéká přímo areálem. SAREZA areál provozuje od roku 1998, od roku 2001 dochází stále k jeho úpravám a modernizaci. Z hlavních investičních akcí to je úprava břehů obou velkých bazénů, výstavba hlavního parkoviště, rekonstrukce technologií bazénů, výstavba tobogánu a skluzavky, rekonstrukce prakticky všech stravovacích zařízení, toalet, vstupních objektů, doplnění úpravny vody a rekonstrukce dětského brouzdaliště, rekonstrukce a doplnění sportovních objektů a zařízení, výstavba dětských atrakcí, rekonstrukce travnatých ploch a chodníků, doplnění zavlažování. Majetkově je areál v současné době vložen do základního kapitálu společnosti SAREZA.

Jedná se o atraktivní vodní a sportovní areál, s atrakcemi pro děti a mládež, s rozsáhlou vodní plochou, vodními i jinými atrakcemi pro děti a mládež, velké množství stíněných i otevřených travnatých ploch, s velkými možnostmi občerstvení – restaurace, stánky.

Areál tvoří tyto objekty a části:

- velký plavecký bazén cca 33 200 m²;
- dětský bazén cca 8 000 m²;
- dětské brouzdaliště cca 650 m² (viz obr. č. 11);
- travnaté plochy dětské atrakce, hřiště na beach volejbal, venkovní bufet s posezením;
- vstupní pokladna, převlékárny, toalety.

(Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012)

Obr. č. 10 - Vodní plocha Porubského koupaliště (INTERNET 1).

Obr. č. 11 - Dětské brouzdaliště (INTERNET 2).

Součástí je úschovna kol, cenností, šatny, půjčovna sportovních potřeb a bezbariérové sociální zařízení. Velké parkoviště pro 500 aut hned u areálu.

Parametry areálu:

- Kapacita areálu až 15 000 návštěvníků, 41 200 m² vodní plochy (viz obr. č. 10).
- 100 metrový tobogán, tři 60 metrové skluzavky, vodní nafukovací atrakce (skákadla, houpačky, vodní volejbal), dětské motorové lodičky – bumperboats, skokanské můstky, aquazorbing.
- Dětský areál s brouzdalištěm a vodními atrakcemi, velké stíněné pískoviště, dřevěný hrad a další dětské atrakce (lanovka, houpačky, pirátská loď).
- Sportovní možnosti - beach volejbal, plocha na fotbálek, nohejbal na trávě, badminton, tenisové kurty, minigolf, hřiště na streetball, petangue, ruské kuželky, stolní tenis.
- Celková plocha travnatých ploch a lesoparku 70 000 m².

(Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012)

4.1.2 Sportovní areál Poruba

Popis areálu

Areál byl postaven v 60. letech minulého století a až do roku 2000 byl v majetku firmy VOKD PORUBA. Po vyřešení převodu majetku na statutární město Ostrava byl v roce 2001 svěřen do provozování společnosti SAREZA. Majetkově je areál v současné době provozován na základě nájemní smlouvy se SMO.

Jedná se o areál s dlouholetou sportovní tradicí, kde se konalo mnoho sportovních utkání, atletických závodů a mládežnických olympiád. Areál je také využíván na pořádání kulturních, firemních a koncertních akcí (Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012).

Obr. č. 12 - Sportovní areál Poruba (INTERNET 3).

Parametry areálu:

- správní budova - klubovna 40 míst, šatny 4x 20 míst, 4x 10 míst, kancelářské prostory;
- atletický stadion - travnaté hřiště 100 x 70 m s automatickým zavlažováním, běžecká dráha s umělým povrchem 400 m, 5 + 7 drah, skok do výšky, skok do dálky 2 rozběžiště, hod oštěpem (viz obr. č. 12);
- sportoviště 4 hřiště pro volejbal a nohejbal, 18 x 9 m, antukový povrch;

- fotbalové tréninkové hřiště, 95 x 60 m, škvárový povrch;
- hřiště pro házenou, 44 x 22 m, asfaltový povrch;
- 7 tenisových kurtů, 23,77 x 10,97 m, antukový povrch;
- nafukovací tenisová hala rozměry: 18,57 x 36,57 m, umělá tráva;
- nafukovací tenisová dvojhala, rozměry 35 x 36 m;
- kuželna 4 dráhy, tribuna pro diváky s kapacitou 60 míst, 2 šatny s kapacitou 20 míst;
- občerstvení/restaurace "U koule", 40 míst, venkovní posezení, 20 míst, bufet u vrátnice s venkovním posezením, 30 míst.

(Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012)

4.1.3 Cyklostezky Ostrava

Ačkoli cyklistické trasy v Ostravě jsou poměrně rozlehlé, zůstává síť cyklistických komunikací nekompletní a nehomogenní. Mnoho z úseků sítě je vyznačeno pouze směrovými tabulemi a vedou po méně významných komunikacích (viz obr. č. 14), což někteří cyklisté neakceptují a raději využívají dopravně významné komunikace (viz obr. č. 13), na nichž nemusí dávat přednost v jízdě. Naopak jiné úseky jsou vedeny po komunikacích s intenzivní automobilovou dopravou bez úprav (např. část ul. Polanecké, 1. května), v některých úsecích je nedostatečné šířkové uspořádání nebo již nevyhovuje společný provoz s cyklisty (oblast VŠB-TU v Porubě). Na řadě starších stezek, zejména v městském obvodu Poruba a Ostrava-jih, chybí cyklistické přejezdy. Mnohé úseky byly budované postupně a bez návazností, jsou tedy cyklisty přijímány negativně. S ohledem na značné změny v legislativě starší stezky neobsahují oddělovací prvky pro nevidomé a slabozraké. Značná část stezek budovaných v začátcích výstavby cyklistické sítě je již ve velmi špatném technickém stavu.

Obr. č. 13 - Cyklostezka ve Vítkovicích (Krejčí 2010).

Obr. č. 14 - Cyklostezka v Porubském lese (Krejčí 2010).

Popis stávajících úseků realizovaných tras:

- TRASA A: Horní Polanka – Dolní Polanka, Stará Bělá - Výškovice - Zábřeh - Bělský Les - Dubina - Hrabůvka - Hrabová – Kunčice, Mor. Ostrava – Slezská Ostrava
- TRASA B: Krmelín - Stará Bělá - Zábřeh - Vítkovice - sídl. Fifejdy, Přívoz – Muglinov
- TRASA C: Hrabová – Hrabůvka – Vítkovice – Mariánské Hory náměstí, Mariánské Hory radnice – Kaufland

- TRASA D: Poruba-Ves – Pustkovec – Martinov
- TRASA E: Centrum - Muglinov – Hrušov – Vrbice, Hrabová – Vratimov
- TRASA F: Centrum - Slezská Ostrava - sídl. Muglinov – Heřmanice, Nová Ves – sídl. Fifejdy
- TRASA G: Třebovice - Hošťálkovice - Lhotka - Petřkovice - Koblov - Antošovice
- TRASA H: Hrabová - Nová Bělá - Stará Bělá - Krmelín
- TRASA CH: Plesná – Poruba – Martinov
- TRASA I: Klimkovice - Polanka n/O, Stará Bělá, Bělský les – Hrabůvka – nádr. Vítkovice
- TRASA J: Slezská Ostrava - Radvanice - Bartovice – Šenov, Kamenec – Sl. Ostrava
- TRASA K: Bartovice - Radvanice - Petřvald
- TRASA L: Hošťálkovice - Mar. Hory - Nová Ves, Stará Bělá – Proskovice - Košatka
- TRASA M: Centrum - Mariánské Hory - Hulváky, Dobroslavice – Plesná, Poruba centrum, Svinov – nádraží ČD – Nová Ves, Michálkovice - Rychvald
- TRASA N: Zábřeh, Bělský les – Hrabůvka, Svinov – Zábřeh, Shopping Park
- TRASA O: Petřkovice – hranice MOb Mor. Ostrava a Přívoz, Přívoz – Mor. Ostrava
- TRASA P: Hrabová prům. zóna, Hrabová – Hrabová-statek, Mor. Ostrava - Vítkovice, Lhotka – Bobrovníky
- TRASA Q: Poruba - Martinov, Nordpól - Petřkovice
- TRASA R: Polanka nad Odrou – hranice obce Jistebník

- TRASA S: Nová Ves – Nová Ves, chemická osada
- TRASA T: Třebovice - Poruba – Martinov
- TRASA U: Dubina – Interspar, Zábřeh – Shopping park, Krmelín – Nová Bělá, Hrabová prům. zóna
- TRASA V: Heřmanice - Michálkovice
- TRASA W: Velká Polom – Krásné Pole – Poruba-Ves, Poruba - Svinov
- TRASA X: Poruba - Pustkovec
- TRASA Y: Zábřeh - Bělský les
- TRASA Z: Třebovice - Hošťálkovice
- TRASA 5 (Jantarová stezka): Jistebník – Polanka n/O – Svinov – Třebovice – Martinov – Děhylov
- TRASA 6064: Hrabová – Vratimov – Bartovice – Šenov
- TRASA 6109: Antošovice – Pudlov
- TRASA 6200: Velká Polom – Plesná - Dobroslavice.

Ostravou dále prochází okruh Radegast Slezsko (vedený po Jantarové stezce, trase D, Q, M) a na území města začíná značení tzv. Radhošťské stezky (vedení po trasách A, B). Dále zde okrajově zasahují trasy z Bohumína a Rychvaldu (Krejčí 2010).

4.1.4 Městský stadion

Popis areálu

Stadion pro fotbal a lehkou atletiku byl dostavěn na začátku 2. světové války v roce 1940. Už od 40. let byl dějištěm mnoha mimořádných sportovních podniků. Na dráze stadionu se mimořádně konala také plochá dráha. Tradice lehkootletických závodů vyústila postupně v každoroční přádání Zlaté tretry Evropy. Od

roku 1961 se koná na Městském stadionu mítink **Zlatá tretra**. V posledních letech je mítink zařazen do prestižní kategorie IAAF Super GRAND PRIX. Mezi další významné akce patřilo Mistrovství světa v atletice do 17 let.

Areál Městského stadionu v současnosti tvoří hlavní stadion, rozvíčovací stadion s umělou trávou, fotbalové hřiště a tréninkové vrhačské sektory. V těsném sousedství sportovišť se nachází také rehabilitační centrum, tenisová hala, tenisové kurty, střelnice a fit centrum. Hlavní stadion s vyhřívaným trávníkem a s umělou závlahou, tartanovou atletickou osmi-dráhou a s dvěma technickými sektory splňuje všechny nároky Mezinárodní atletické federace IAAF. Stadion je využíván také k mistrovským utkáním FC Vítkovice. V hlavní tribuně stadionu jsou, VIP prostory a restaurace, sportovní šatny, místnosti pro rozhodčí a delegáty. V blízkosti hlavního stadionu byl vybudován rozvíčovací stadion s umělým trávníkem třetí generace, tartanovou atletickou čtyřdráhou a šestidráhou na rovince, technickými a vrhačskými sektory (viz obr. č. 15). Rozvíčovací stadion je, stejně jako hlavní stadion, uměle osvětlen (Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012).

Obr. č. 15 - Letecký snímek městského stadionu (Grant Thornton Advisory s.r.o. 2012).

4.1.5 Komenského sady

Komenského sady, co by centrální městský park v centru města, se řadí k nejrozsáhlejším městským parkům v ČR. Tento městský park má rozlohu cca 30 ha a roste zde cca 3000 stromů. Roku 2010 – 2011 byl vytvořen projekt na jeho revitalizaci, tento projekt bude realizovat město Ostrava, generálním projektantem bude ATOS 6, společnost s.r.o. (INTERNET 4).

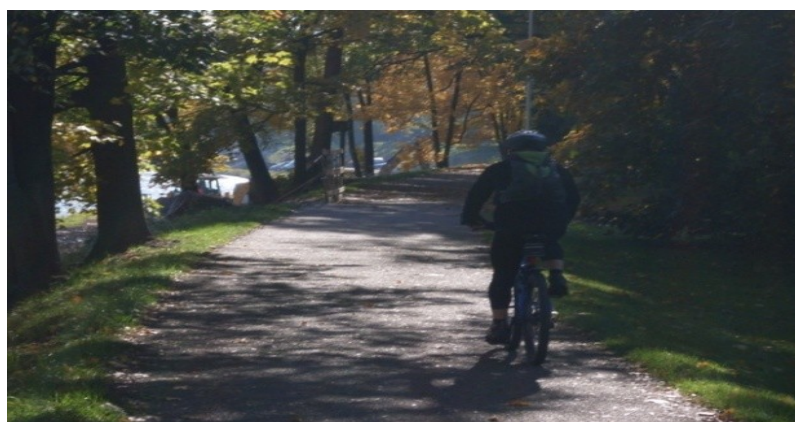
Komenského sady, zejména díky množství zeleně a úpravě cest (viz obr. č. 16), jsou místem, kde se střetává mnoho druhů sportů a rekreace. Zejména v letní sezóně zde můžeme vidět mnoho běžců, cyklistů, či bruslařů (viz obr. č. 17, 18), ale také nesčetný počet pejskařů, rodin s dětmi, a rekreantů samotných.

Obr. č. 16 - Cesta v Komenských sadech (foto autor).

Obr. č. 17 - Běžci v Komenského sadech (foto autor).

Obr. č. 18 - Cyklista v Komenských sadech (foto autor).

Díky plánované revitalizaci Komenských sadů a řeky Ostravice, budou v centru města podél řeky také písčité pláže (viz obr. č. 19), nové cyklostezky a v budoucnu snad i lodní přístav. Vše je avšak ve fázi příprav a tento projekt by měl být hotov zhruba za 2,5 roku.

Obr. č. 19 -Budování pláží na řece Ostravice (foto autor).

4.1.6 Baník Ostrava

Mezinárodní renomé si na přelomu 70. a 80. let vydobyli fotbalisté Baníku Ostrava, mistři Československa 1976, 1980, 1981, a mistři ČR 2004. V poháru mistrů Evropy (předchůdce Ligy mistrů) postoupili do čtvrtfinále. Na stadionu Bazaly pokořili s výsledkem 2:1 slavný tým Bayern Mnichov. Na své pouti evropskými poháry fotbalisté Baníku Ostrava vyřadili mnohé silné soupeře, jako byly: Neapol, Nantes, San Sebastian, Sporting Lisabon, Ferencváros Budapešť nebo Dynamo Berlín (Vidlička 2011).

4.1.7 Tenis v Ostravě

Tenis se řadí mezi nejsledovanější a nejpopulárnější sporty současné doby a v Ostravě má dlouholetou tradici. Nejen že je rodným městem celosvětově známého tenisty Ivana Lendla, ale také díky pěti ročníkům turnaje ATP pořádaném na území Ostravy v letech 1994-1998.

Obr. č. 20 - Tenisová hala v Komenských sadech (místo tréninku Ivana Lendl) (foto autor).

Od roku 2000 se Ostrava stala díky výborným parametrům ČEZ Arény i nedalekého Clarion Congress Hotelu (dříve Atom) výhradním pořadatelem zápasů světové skupiny Davisova poháru. Hlavní zásluhu nese Česká sportovní agentura, společnost TK Plus a podpora města Ostravy. Tým České republiky, ať už byl složen z hráčů Jiří Novák, Tomáš Berdych nebo Radek Štěpánek, se zde střetl s Ruskem, USA, Francií, Argentinou a mnoho dalšími. Fanoušci tenisu tak mohli vidět na vlastní oči hráče jako: Roddick, Tsonga nebo Del Potro. Avšak jistě nezapomenutelným se pro diváky tohoto sportu stal listopad roku 2010, kdy se v ČEZ Aréně střetly při exhibičním utkání dvě tenisové legendy, Ivan Lendl a Björn Borg (Vidlička 2011).

4.2 Moje tipy

Do této podkapitoly řadím Haldu Emu, která je dle mého názoru výborným místem jak pro sport, tak i pro rekreaci pro mnoho obyvatel Ostravy a přilehlých oblastí.

4.2.1 Halda Ema

Díky své výšce je halda Ema velice populárním místem pro turisty, a to nejen z území Ostravy. Halda Ema je 3. nejvyšší vyvýšeninou Ostravy, po kopci v Krásném Poli 334 m. n. m. a vyvýšeninou nad Hošťálkovicemi – Bobrovníky 318 m. n. m. Halda Ema v současné době měří asi 315 m. n. m., a to v důsledku sléhávání navozené hlušiny z uhelných dolů.

Tato halda nám nabízí možnost fenomenálního výhledu na území celé Ostravy. Také vrcholek této haldy je velmi nevšední, a to díky své stepní fauně a viditelně

unikajícím plynům z haldy (viz obr. č. 21), k této činnosti dochází v důsledku termální aktivity uvnitř haldy.

Obr. č. 21 - Pohled z haldy Emy (foto autor).

Podle posledních průzkumů k 1. 1. 2013 haldu Emu ročně navštívilo cca 1 000 turistů. A proto je v zájmu města, tento člověkem vytvořený útvar zachovat, aby dále reprezentoval naše město (INTERNET 5).

4.3 Významné sportovní události

Mimo možnost navštěvovat domácí kluby je pro pasivní příznivce sportu ve SMO pořádána řada mezinárodních sportovních událostí. Mezi nejvýznamnější z nich patřily:

- 2006: MS v kulturistice mužů
- 2007: první kolo světové skupiny Davis Cupu
- 2008: MS ve florbalu mužů (základní skupiny)
- 2009: MS ve freestyle motokrosu
- 2010: MS v basketbalu žen
- 2011: ME v atletice do 23 let
- 2015: MS v ledním hokeji

Zde jsem si vybral dvě nejdůležitější sportovní události pořádané na území Ostravy:

Zlatá tretra Ostrava:

V Ostravě se každoročně pořádá atletický mítink **Zlatá tretra Ostrava**, a to od roku 1961. Pasivní zájem o sport na těchto akcích je obrovský. Zlatá tretra přiláká až 22 000 diváků a i jednorázové mezinárodní akce naplňují kapacity hostitelských sportovišť. Velikou zásluhu mají pořadatelé atletického mítinku z Vítkovic. Díky spojení s anketou o nejlepšího běžce a běžkyni Evropy tyto závody převzaly název **Zlatá tretra Evropy**.

Ředitelem Zlaté tretry je legendární atlet a trojnásobný olympijský vítěz v hodu oštěpem, Jan Železný. Pořadatelům této události se postupně podařilo dostat Tretru mezi nejvýznamnější atletické závody planety. V současné době patří do seriálu světové atletické federace IAAF World Challenge a jen krok Ostravě chybí, aby se dostala mezi elitu mítinků Diamantové ligy. Tváří Zlaté tretry se v posledních letech stal nejlepší atlet světa Usain Bolt z Jamajky, který na Městském stadionu ve Vítkovicích startoval už šestkrát. Naposledy při 51. ročníku mítinku roku 2012 (Vidlička 2011).

ME v atletice do 23 let:

Po organizačně skvěle zvládnutém světovém šampionátu sedmnáctiletých atletů v roce 2007 město Ostrava opět dostalo příležitost ukázat své organizační kvality při pořádání Mistrovství Evropy v atletice do 23 let, které se uskutečnilo 17. července 2011. Bylo to poprvé v historii, kdy všichni účastníci „třiadvacítek“ bydleli v jedné vesničce, která vznikla na zrekonstruovaných kolejích VŠB-TU v Porubě. Společně se také stravovali a bavili na večerních koncertech, soupeřili tedy pouze na atletické dráze.

Byly zde k vidění skvělé atletické výkony mladé generace sportovců. Do Ostravy se tedy sjelo celkem 950 atletů, kteří byli doprovázeni 400 členy výprav. Tento turnaj byl rozdělen do čtyř dnů, kdy první den patřil především rozběhům a kvalifikacím a také první polovině závodu desetibojařů. Druhý den na Městském stadionu ve Vítkovicích probíhaly krátké sprinty a vytrvalostní běh. Třetí den se domácí atleti konečně dočkali medaile, kterou vybojoval v běhu na 200 m Pavel Maslák. V poslední den této události se definitivně potvrdilo, že Rusko zde mělo nejsilnější zastoupení a ruští sportovci odcházeli se čtyřmi medailemi z šesti (Vidlička 2011).

5. Návrh sportovní trasy v Ostravě (Porubský les)

5.1 Charakteristika porubského lesa

Lesní komplex Březí, známý jako Porubský les, se nachází na katastrálním území Poruba a hraničí s Pustkovcem, Krásným Polem a Vřesinou. Do vlastnictví města Ostravy patří 62,62 ha, zbytek patří Lesům České republiky a soukromým vlastníkům. V úžlabinách vodotečí se do dnešních dnů zachovala přirozená lesní společenstva jasanových olšin. Lesní cesty, stezky a pěšiny jsou soustavně upravovány pro návštěvníky lesa (INTERNET 6).

5.2 Možnosti sportovního a rekreačního využití

Porubský les jsem si vybral pro jeho velkou rozlohu, umístění a obrovský potenciál, který se v něm skrývá. Nabízí nejen možnosti rekreační, jako jsou procházky, procházky se psy, táboření na určených místech, či posezení v restauraci „myslivna“. Je také skvělým místem pro provozování mnoha sportů, jako je orientační běh, vytrvalostní běh, cyklistika (viz obr. č. 22), off-road bike a mnoho dalších. Také v zimním období je toto místo velice populární pro běžkaře (viz obr. č. 23), či nadšence přírodních krás tohoto lesa.

Obr. č. 22 – Cyklista v Porubském lese (foto autor).

Obr. č. 23 - Běžkaři v Porubském lese (foto autor).

5.2.1 Sportovní akce pořádané na území Porubského lesa

Běh Porubou

Tento závod je pořádán každoročně v dubnu klubem Atletika Poruba o. s. Jedná se o tradiční běžecký závod určený zejména pro mládež a dorostence, kdy se podle věkového zařazení běží trasy dlouhé v rozmezí 550-2800 m (INTERNET 7).

Okolo Ostravy

Závod „Okolo Ostravy“ je konán každoročně společností Max Cursor, jedná se o cyklistický závod horských kol na 30 a 60 km. Startují závodníci všech věkových a výkonnostních kategorií. Trať je náročná, kopcovitá s prudkými sjezdy a přejezdy po různých površích tratě.

Mistrovství České republiky hasičské mládeže – branný závod dětí

Člen hasičského sboru mi popsal, jak probíhá takový branný závod dětí. Ze startu vybíhá asi 7 dětí. Začínají na stanovišti, kde musí vzduchovkou sestřelit 3 špalíky, za každý nesestřelený špalík je jeden trestný bod. Po splnění tohoto úkolu běží dál ke stanovišti zdravotědy, aby i zde prokázali své znalosti jako např. pomocí trojcípého šátku uvázat zlomenou ruku do stabilizované polohy. Následně vybíhají k dalšímu stanovišti, kde musí ukázat, jak dovedou vázat různé uzly. Na dalším stanovišti pak děti určují

jakým typem hasícího přístroje se hasí různé druhy požárů. Poslední stanoviště je zaměřeno na práci s buzolou, určování značek na mapě (např.: kostel, hrad, tunel). Trať je dlouhá zhruba 2 km podle věku dětí.

Škoda bike marathon

Jedná se o jeden z velkých jarních závodů horských kol pro širokou veřejnost. Účastníci závodí na dvou závodních tratích (35 km a 65 km) a nezávodní trati (6 km), ta je určena pro rodiče s dětmi. Dále je zde zvláštní kategorie na 35kilometrové trati pro studenty a studentky VŠB. Závod začíná v areálu Vysoké školy Báňské v Ostravě-Porubě. Závodníci startují na vlastní nebezpečí, v určitých místech pomáhají koordinovat silniční dopravu také pořadatelé spolu s policií ČR (INTERNET 8).

Dny orientace v přírodě

Tuto akci pořádá Městský svaz orientačního běhu Ostrava, jedná se o každoročně pořádanou akce na území kolejí VŠB-TUO a lesoparku Poruba. Závod probíhá v rozmezí asi čtyř hodin, kdy účastníci pracují kolektivně a jsou rozděleni do těchto skupin:

- D, H – studentky, studenti VŠ a SŠ
- H – studenti VŠ a SŠ
- DD – dívky ročníku narození 1994-1996
- HH - chlapci ročníku narození 1994-1996
- DDD - dívky ročníku narození 1997-1999
- HHH - chlapci ročníku narození 1997-1999
- OPEN - pro veřejnost

(INTERNET 9)

- Po konzultaci se členy společnosti Ostravské městské lesy a zeleň o.s. jsem zjistil, že všechny tyto akce, pořádané na území lesa, se konají pouze za těchto podmínek, které určují Ostravské městské lesy a zeleň, s.r.o.:

- Závod bude probíhat po stávajících cestách;
- Pokud dojde během akce k poškození zařízení (parkové chodníky, lavičky, koše, apod.), zajistí pořadatel akce na své náklady jejich opravu;
- Nedojde k poškozování a znečišťování lesa;

- Značení tras a stanovišť bude po ukončení akce odstraněno;
- Veškeré odpadky a odpady vzniklé v souvislosti s konáním akce budou zlikvidovány a odvezeny z lesa na náklady pořadatele akce;
- Konání akce musí být oznámeno orgánu státní správy lesů, tj. Magistrát města Ostravy, odbor ochrany životního prostředí;
- V případě suchého počasí bude o akce prokazatelně informován Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, Ostrava.

5.3 Návrh na zkvalitnění sportovních nabídek do budoucna

Koncepce fitness programu FAKTORY

Jedná se o ojedinělý **koncept funkčního cvičení venku v přírodě**, který je určen **pro širokou veřejnost různého věku s různou kondicí**. Tento projekt byl vytvořen ve spolupráci společností Hřiště, s.r.o. a Andrie sport, s.r.o. – odborníkem na funkční tréninkové programy. Celý systém cvičení se odlišuje od ostatních fitness a tělocvičen tohoto druhu zejména **správným metodickým vedením cvičících osob**.

Tato venkovní tělocvična je složena z pěti stanovišť. Návaznost a určené pořadí jednotlivých cviků a stanovišť, které jsou doporučeny, má svojí logiku a svůj pevný řád. Tyto cvičební stanice jsou uspořádány v určitém pořadí. Cvičenec, který dodržuje doporučené pořadí stanovišť a na nich doporučený počet cviků, má jistotu, že zapojí a procvičí všechny svalové skupiny rovnoměrně. Rovnoměrně rozložená zátěž a nepřetěžování jen určitých partií je jednou z podstatných složek tohoto konceptu.

Velikou výhodou je, že ke cvičení **není potřeba žádných pomůcek** ani speciálního náčiní. **Při cvičení se využívá vlastní hmotnost těla**, bez užití mechanických strojů. Ty jsou totiž mnohdy problémové, při špatném provádění cviků na pohyblivých součástech stanovišť, a proto je zde nenajdete. Cílem tohoto druhu cvičení je maximální využití vlastní váhy při provádění cviků a také univerzálnost. Prvotním cílem byla také **jednoduchost, srozumitelnost a zvládnutelnost cvičení pro širokou veřejnost**. Zacvičit si zde mohou všechny věkové kategorie. Pro děti mladší 10 let je doporučen doprovod starší osoby.

Propracovanost, řazení cviků, jejich vizualizace, přesná grafika a doporučené počty opakování cvičence provedou všemi stanovišti bez problémů a zbytečného nebezpečí. Obtížnost je vždy barevně rozlišena tak, aby se cvičící mohl rozhodnout na základě vlastní kondice. Na každém stanovišti je **informační tabule s grafickým návodem** doporučených cviků. Ty jsou podle obtížnosti rozděleny do tří kategorií.

Prvním stanovištěm je **zahřívací Warm Up zóna** (viz obr. č. 24). Toto stanoviště slouží pro zahřání svalového a kardio systému každého cvičence a připraví ho pro další stanoviště.

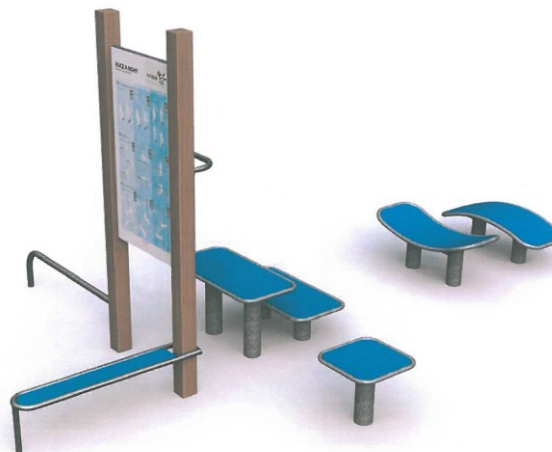
Rozměry (m) 2,4 x 2,4 x 2,2
Potřebná plocha (m) 5,4 x 5,2

Obr. č. 24 - Warm Up zóna (INTERNET 10)

Druhé stanoviště v pořadí (viz obr. č. 25) je zaměřené **na nohy**. Dále rozvíjí kardio systém a umožňuje komplexní posílení dolních končetin. Vedle dynamických cviků lze vyzkoušet také cviky balanční a motorická cvičení.

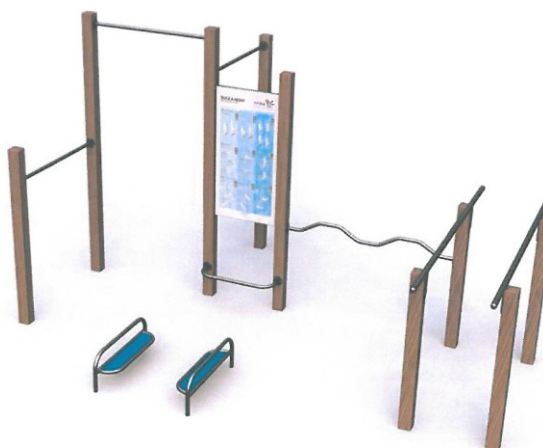
Rozměry (m) 4,4 x 3,0 x 2,2
Potřebná plocha (m) 7,4 x 6,0

Obr. č. 25 - Druhé stanoviště (INTERNET 10).

Třetí stanoviště (viz obr. č. 26) je zaměřené **na ruce**. Systém hrazd a bradel slouží k procvičení svalové partie rukou a horní poloviny těla v plném rozsahu.

Rozměry (m) 4,1 x 3,1 x 2,5
Potřebná plocha (m) 7,6 x 6,0

Obr. č. 26 - Třetí stanoviště (INTERNET 10).

Čtvrté stanoviště (viz obr. č. 27) je slouží k procvičení **břišních a zádových svalů**. Kombinují se zde klasické cviky na posilovací břišní lavici a cviky obtížnější ve visu a ve vzporu. Bez škodlivého a nebezpečného prohýbání (hyperextenze) se zde dají netradičním způsobem procvičit také zádové svaly.

Rozměry (m) 3,1 x 1,8 x 2,2
Potřebná plocha (m) 6,1 x 4,6

Obr. č. 27 - Čtvrté stanoviště (INTERNET 10).

Poslední, čili páté stanoviště, které vidíme na obr. č. 28, je **balanční**. Zábavné a velmi důležité v celém konceptu. Dochází zde k zapojení a posilování jemných svalů chodidel a celého hlubokého stabilizačního systému. Svaly tohoto systému tvoří základ pro správné fungování páteře a základních pohybových řetězců, které v dnešní době člověk téměř zapomněl správně používat. Jejich správné zapojení zaručuje člověku prevenci a nápravu problémů a nemocí zad, nohou a kloubů.

Rozměry (m) 4,2 x 2,7 x 2,2
Potřebná plocha (m) 7,2 x 5,8

Obr. č. 28 - Páté stanoviště (INTERNET 10).

Celý tento koncept fitness nabízí nejen možnost protáhnutí celého těla, ale také příležitost si zacvičit v přírodě. Nabízí **kvalitní trénink** nejen laikům v posilování, ale také vrcholovým sportovcům. Tímto vzniká moderní, víceúčelové, plnohodnotné sportoviště, které překonává a pomalu nahrazuje klasické indoorové posilovny.

Zde přikládám fotografie prostor v Porubském lese, na jehož místě bych doporučil výstavbu fitness hřiště spolu s koncepcí tohoto hřiště pro srovnání (viz obr. č. 29, 30).

Obr. č. 29 - prostor na výstavbu sportovního hřiště (foto autor).

Obr. č. 30 - Koncepce fitness hřiště (INTERNET 10).

6. Závěr

Tuto práci jsem si vybral z toho důvodu, že se nejen teoreticky, ale také fyzicky účastním sportovních aktivit již mnoho let. V současné době se toto město snaží získat post Evropského města sportu. Města Ostrava již v minulosti vychovalo mnoho známých sportovců, kterými jsou: Emil Zátopek, Ivan Lendl a další.

Při přípravě mé práce jsem vycházel nejen z literárních a elektronických podkladů, ale také z konzultací např. s pracovníky magistrátu města Ostravy, části městských obvodů, informačních centry, dále se sportovci apod.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol, kdy v první kapitole popisují přírodní podmínky, které jsou důležitým faktorem, který ovlivňuje to, které druhy sportu mají větší potenciál úspěšného rozvoje v tomto regionu.

V následující kapitole podávám stručný přehled o historickém vývoji sportovních aktivit v této oblasti, které se staly základem pro rozvoj současného sportu provozovaného na Ostravsku.

V průběhu let se sportovní možnosti rozšiřovaly importem jiných druhů sportů, které doplňují pestrou škálu současného sportovního vyžití. Obliba sportu v této oblasti se promítla do toho, že v současné době zde probíhá mnoho sportovních akcí, z nichž mnohé mají světovou úroveň. Jakými jsou např. Zlatá tretra, ME v atletice do 23 let, MS v kulturistice a jiné.

Některé druhy sportu jsou v současné době pro obyvatele této oblasti finančně nákladné, a proto jsem se snažil připravit v poslední kapitole rozšířenou nabídku dalších aktivit, které by posloužily širší veřejnosti. Tuto možnost sportovního vyžití jsem situoval na území Porubského lesa. Z mého pohledu by bylo možno podobné sportovní zóny umístit také v různých částech Ostravy a okolí.

Seznam použité literatury

BAKALA, J., JIŘÍK K., Dějiny Ostravy. Vyd. 1. Ostrava: Sfinga, 1993, 811 s., [16] s. barev. obr. příl.

BARCUCH, A., DANĚK, R., et al. *Sportem ku zdraví*. Ostrava: Edice Ostravica, 2006, 48 s. ISBN 80-7329-125-8.

KOLÁŘ, V., *Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska*. Praha: KANT, 2010 [cit. 2012-11-14]. ISSN 0232-0967.

SEYFFERT, M., *Sborník o stavu prostředí v Ostravě*. 1. vyd. Překlad Petr Kunst. Ostrava: Pro Statutární město Ostravu vydal Repronis, 2006, 73 l. Poradce pro praxi. ISBN 80-732-9123-1.

SOBOTKOVÁ, V., *Synantropní flóra a vegetace na území města Ostravy*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita Ostrava, 1995, 74 s. Spisy prací Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, sv. 87. ISBN 80-704-2729-9.

VIDLIČKA, L., KEČMER, L., ZVOLÁNEK, O., *Město sportu!!!: Mistrovství Evropy v atletice do 23 let = City of sport!!! : European athletics U23 championships : Ostrava!!!*. Vyd. 1. Ostrava: Repronis, 2011, 83 s. ISBN 978-80-7329-274-4.

WEISSMANOVÁ, H., *Ostravsko*. Vyd. 1. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2004, 454 s. ISBN 80-860-6467-0.

ŽURMAN, A., *Sport v Moravskoslezském kraji*. Praha: Olympia, 2008, 77 s. ISBN 978-80-7376-106-6.

Seznam elektronických zdrojů

INTERNET 1:

VŠB-TOU. *Www.vsb.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:

<<http://www.vsb.cz/ubytovani/cs/okruhy/hotelove-ubytovani/nabidka/>>

INTERNET 2:

Sportovní areál poruba. *Http://ostrava.nejlepsi-adresa.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29].

Dostupné z WWW:

<http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/koupaliste-kde-je-nejteplejsi-voda-a-kde-si-nejvice-uziji-deti-20120707.html>

INTERNET 3:

Sportovní areál Poruba. *Http://ostrava.nejlepsi-adresa.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29].

Dostupné z WWW:

<<http://ostrava.nejlepsi-adresa.cz/akce-kalendar/adresy/sportovni-areal-poruba/2013/4/8>>

INTERNET 4:

Revitalizace Komenského sadů. *Http://www.ostrava.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29].

Dostupné z WWW:

<<http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/kampane/revitalizace-komenskeho-sadu/revitalizace-komenskeho-sadu/>>

INTERNET 5:

Halda Ema. *Http://www.hornicky-klub.info/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:

<<http://www.hornicky-klub.info/view.php?cislocclanku=2013010002>>

INTERNET 6:

Ostravské městské lesy. *Http://www.ostravskelesy.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29].

Dostupné z WWW:

<<http://www.ostravskelesy.cz/poruba.html><http://www.lesniskolaostrava.cz/inkubator-programu>>

INTERNET 7:

Běh Porubou. *Http://www.atletikaporuba.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:

<<http://www.atletikaporuba.cz/beh-porubou-ve-ctvrtek-11-dubna>>

INTERNET 8:

Škodabike marathon. *Http://www.msregion.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:

<<http://www.msregion.cz/cz/kultura-umeni/kulturni-akce/skodabike-marathon---ostrava-poruba-7313/>>

INTERNET 9:

Ob.vsb.cz. *Ob.vsb.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:
<<http://ob.vsb.cz/poradani/dnyorientace2009/rozpis.pdf>>

INTERNET 10:

Sportovní hřiště a sportoviště. *Http://www.hriste.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z WWW:

<<http://www.hriste.cz/produkty/sportovni-hriste-sportoviste>>

Kolektiv autorů Grant Thornton Advisory s.r.o., *Analýza sportovního a rekreačního zařízení na území města Ostravy*. 2012.

Krejčí, M. *Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Ostravě*. 2010.

Seznam obrázků

Obr. č. 1 - Krajinný pokryv Ostravy	3
Obr. č. 2 - Ostravsko – klimatické oblasti dle Quitta.....	8
Obr. č. 3 - Emil Zátopek překonal na Vítkovickém stadionu 11. 6. 1949 světový rekord v běhu na 10 km.....	12
Obr. č. 4 - Trénink žáků na hřišti v Hrušově, 50. léta 20. století	13
Obr. č. 5 - Klub SK Slovan Moravská Ostrava v roce 1926	14
Obr. č. 6 - Silniční závod „Napříč Vítkovicemi“, druhý zprava s číslem 9 Emil Zátopek (1943).....	17
Obr. č. 7 - Dráha cyklistického klubu v Moravské Ostravě.....	18
Obr. č. 8 - Lyžaři na Pustevnách (1912).....	20
Obr. č. 9 - Zahájení veslařské sezóny na Odře (1920)	22
Obr. č. 10 - Vodní plocha Porubského koupaliště	26
Obr. č. 11 - Dětské brouzdaliště	26
Obr. č. 12 - Sportovní areál Poruba.....	28
Obr. č. 13 - Cyklostezka ve Vítkovicích	30
Obr. č. 14 - Cyklostezka v Porubském lese.....	30
Obr. č. 15 - Letecký snímek městského stadionu.....	33
Obr. č. 16 - Cesta v Komenských sadech.....	34
Obr. č. 17 - Běžci v Komenských sadech.....	34
Obr. č. 18 - Cyklista v Komenských sadech	34
Obr. č. 19 - Budování pláží na řece Ostravice	35
Obr. č. 20 - Tenisová hala v Komenských sadech (místo tréninku Ivana Lendla)	36
Obr. č. 21 - Pohled z haldy Emy.....	37
Obr. č. 22 – Cyklista v Porubském lese.....	39
Obr. č. 23 - Běžkaři v Porubském lese	40
Obr. č. 24 - Warm Up zóna.....	43
Obr. č. 25 - Druhé stanoviště.	44
Obr. č. 26 - Třetí stanoviště	44
Obr. č. 27 - Čtvrté stanoviště.	45
Obr. č. 28 - Páté stanoviště	45
Obr. č. 29 - prostor na výstavbu sportovního hřiště	46
Obr. č. 30 - Koncepce fitness hřiště	46